

Zpráva z hodnocení teologických fakult a Mezinárodního baptistického teologického semináře

Akreditační komise rozhodla na svém zasedání ve dnech 15. a 16. 6. 2004 v Blansku, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, provedeno hodnocení akreditovaných činností teologických fakult a Mezinárodního baptistického teologického semináře (MBTS). K tomu účelu AK jmenovala účelovou pracovní skupinu ve složení (se změnou ze zasedání AK ve dnech 5. a 6. 10. v Medlově) prof. Jan Štěpán, předseda, prof. Vladimíra Dvořáková, prof. Jiří Mareš. Uvedené fakulty a MBTS byly vyzvány, aby pro hodnocení zpracovaly písemné podklady.

S již zmíněným MBTS v Praze byly hodnoceny následující teologické fakulty:
Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (CMTF UP)
Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (ETF UK)
Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (HTF UK)
Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (KTF UK)
Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (TF JU).

Uvedené fakulty jsou součástí příslušných veřejných vysokých škol od roku 1990, na UK inkorporací, TF JU od roku 1991, MBTS je soukromou neuniverzitní vysokou školou od roku 2002. Pouze MBTS nabízí výhradně teologický program navazujícího magisterského studia.

Teologické fakulty nabízejí navíc i další obory, především učitelství a sociálně-vědní. Úroveň zejména personálního zajištění však není oborově zcela vyrovnaná. Teologické obory jsou vcelku dobře obsazeny kvalifikovanými akademickými pracovníky, ve valné většině s kvalitními badatelskými a publikačními aktivitami. Jednotlivé fakulty jsou si vědomy nedostatků v jednotlivých teologických disciplínách, což se také odráží v jejich záměrech na habilitační a jmenovací řízení v příštích třech letech, které byly dožádány. Jejich naplnění je žádoucí mj. i jako řešení generačního problému. U oborů neteologických je situace méně příznivá, místy i výrazně. Ani zde však – pokud se realizují navržené sanační programy – není nutné přistoupit k sankcím.

I. CMTF UP Olomouc

Pedagogická činnost

Fakulta realizuje dva bakalářské studijní programy:

- Sociální politika sociální práce (VOŠ Caritas) s obory: Charitativní a sociální práce
Sociální a humanitární práce
- Teologie, obor Teologie a spiritualita zasvěceného života;

dva nestrukturované magisterské studijní programy:

- Učitelství pro ZŠ, obor Učitelství křesťanské výchovy pro 2. stupeň ZŠ
- Teologie s obory: Katolická teologie jednooborová
Katolická teologie dvouoborová
Křesťanská výchova

a doktorský studijní program:

- Teologie s obory: Biblická teologie
Praktická teologie
Systematická teologie a křesťanská filozofie

Na fakultě studuje přes tisíc studentů v prezenční a kombinované formě.

Zajištění výuky oborů s pedagogicko-psychologickým zaměřením je na hranicích únosnosti.

Akademičtí pracovníci

Fakulta disponuje pedagogickým sborem velmi solidní úrovně, s příznivou strukturou věku i kvalifikace (dokonce i ve vzájemné interakci). Badatelská i publikační činnost kvalitativně i kvantitativně rovnoměrně prolíná celou fakultu. Slušná je úspěšnost v získávání grantových prostředků i řešení příslušných projektů.

Na fakultě působí 5 + 0,75 profesorů a 8 + 3,1 docentů, celkem tedy 13 + 3,85 habilitovaných pracovníků.

V příštích třech letech má fakulta v plánu 8 habilitačních a 3 profesorská řízení.

Materiální zázemí

Fakulta je solidně materiálně vybavena, stížnosti na prostorovou stísněnost má smysl řešit v návaznosti na případné zavádění dalších oborů.

Závěry a doporučení

1. Zvážit zavedení dalších bakalářských oborů na základě společenské poptávky
2. Strukturovat magisterské studijní programy:
 - a) Učitelství pro ZŠ, obor Učitelství křesťanské výchovy pro 2. stupeň ZŠ – v návaznosti na změny ve struktuře studijních programů na PdF UP
 - b) Katolická teologie dvouoborová – tak, aby byla možná kombinace s dalšími obory na UP
 - c) Křesťanská výchova – analogicky jako má KTF UK
3. Uvažovat o zavedení navazujících magisterských oborů, jednak ke stávajícím bakalářským, ale i pro uchazeče z jiných fakult.
4. Pro obory s pedagogicko-psychologickým zaměřením se doporučuje:
 - a) zlepšit personální obsazení Katedry křesťanské výchovy interními kvalifikovanými pracovníky v produktivním věku;
 - b) zlepšit spolupráci v rámci UP při zajišťování výuky pedagogicko-psychologických disciplín na CMTF UP, zejména zajistit garanci výuky psychologie habilitovaným pracovníkem;
 - c) zvýšit vědeckou aktivitu interních pracovníků, zlepšit publikační aktivitu v renomovaných odborných časopisech.
5. Kontrola personální situace po 2 letech.

II. ETF UK Praha

Pedagogická činnost

Fakulta realizuje dva bakalářské studijní programy:

- Sociální práce s oborem Pastorační a sociální práce (s VOŠ JABOK)
- Teologie s oborem Teologie křesťanských tradic;

nestrukturovaný magisterský studijní program Teologie se dvěma obory:

- Evangelická teologie jednooborová
- Evangelická teologie dvouoborová;

a doktorské studijní programy:

Filozofie s oborem Filozofie

Teologie s obory: Ekumenická teologie

Historická teologie – církevní dějiny
Nový zákon
Praktická teologie
Religionistika
Starý zákon
Systematická teologie (dogmatika)
Teologická etika

Fakulta má asi 400 studentů.

Akademičtí pracovníci

Fakulta disponuje 4 + 1,75 profesorů a 5 + 0,5 docentů, celkem tedy 9 + 2,25 habilitovanými pracovníky, z nichž však 3,75 profesorských úvazků je ve věku přes 70 let.

Na fakultě působí někteří skutečně renomovaní odborníci, bohužel právě ti se nacházejí ve věkové kategorii již nepříznivé a nemají plnohodnotné nástupce.

V současné době probíhají dvě habilitační a jedno profesorské řízení. Během příštích dvou let jsou v plánu dvě habilitační a tři profesorská řízení.

Materiální zázemí

Fakulta nemá zásadní potíže v materiálním zabezpečení akreditovaných činností. Pokud by však rozšířila počty studentů v prezenční formě nižších stupňů, dostala by se do prostorových potíží.

Závěry a doporučení

1. Uvažovat o zavedení magisterských studijních programů pro bakalářské obory.
2. Uvažovat o strukturování dvouoborové Evangelické teologie tak, aby bylo možné kombinovat ji s dalšími obory pěstovanými na UK.
3. Uvažovat o sloučení oborů v doktorském studijním programu Teologie, jehož přílišná diverzita nepůsobí vzhledem k celkovému personálnímu zajištění věrohodně.
4. Kontrola personální situace po 2 letech.

III. HTF UK Praha

Pedagogická činnost

Fakulta realizuje, resp. má akreditovány bakalářský studijní program Teologie s obory:

- Husitská teologie
 - Husitská teologie v kombinaci s filozofií
 - Husitská teologie v kombinaci s judaistikou
 - Husitská teologie v kombinaci s psychosociálními studii
 - Husitská teologie v kombinaci s religionistikou
 - Pravoslavná teologie v kombinaci s psychosociálními studii
- a dále bakalářský studijní program Specializace v pedagogice s oborem Sociální pedagogika;

navazující magisterský studijní program Teologie s obory

- Husitská teologie
- Husitská teologie v kombinaci s filozofií
- Husitská teologie v kombinaci s judaistikou
- Husitská teologie v kombinaci s psychosociálními studii
- Husitská teologie v kombinaci s religionistikou
- Pravoslavná teologie v kombinaci s psychosociálními studii;

nestrukturované magisterské studijní programy:

Teologie s obory: Husitská teologie
Pravoslavná teologie
Starokatolická teologie

Učitelství pro střední školy s oborem Učitelství náboženství, etiky a filozofie

a doktorský studijní program Teologie s obory:

- Husitská teologie
- Judaistika.

Fakulta má asi 750 studentů.

Zajištění výuky učitelství náboženství, etiky a filozofie pro střední školy je hraniční. Zajištění výuky oborů s psychosociálním zaměřením je nedostatečné, neboť klíčové obory vyučují externisté a to jen na dohodu o pracovní činnosti.

Akademičtí pracovníci

Na fakultě působí 5 + 2,4 profesorů a 4 + 2 docenti, celkem tedy 9 + 4,4 habilitovaných pracovníků. Z tohoto počtu jsou však 4 úvazky ve věku nad 70 let.

V následujících třech letech má fakulta v plánu 6 habilitačních a 2 profesorská řízení svých akademických pracovníků.

Materiální zázemí

Materiální podmínky pro realizaci akreditovaných činností má fakulta dobré až na prostorové vybavení, které neumožňuje zásadně zvýšit počty studentů.

Závěry a doporučení

1. Fakulta je velmi diverzifikovaná a zájem uchazečů o studium není zásadně motivován teologickými obory. Situace patrně vyžaduje zásadní koncepční řez.
2. Pro obory učitelství a psychosociální studia se doporučuje:
 - a) zlepšit personální obsazení Katedry učitelství a náboženské pedagogiky interním habilitovaným pedagogem v produktivním věku;
 - b) zlepšit personální obsazení Katedry psychosociálních věd a speciální etiky interními kvalifikovanými pracovníky v produktivním věku a omezit spolupráci s externisty jen na speciální témata;
 - c) upravit požadavky ke státní zkoušce z pedagogiky a psychologie, aby odpovídaly standardním požadavkům na učitelství pro střední školy (rozsah předmětů, nejnovější literatura)
 - d) upravit požadavky ke státní zkoušce z psychosociálních oborů (zařadit otázky ze sociální psychologie, nejnovější literatura);
 - e) zvýšit vědeckou aktivitu interních pracovníků, zlepšit publikační aktivitu v renomovaných odborných časopisech;
 - f) připravit k akreditaci novou verzi strukturovaného studia psychosociálních oborů v kombinaci s husitskou a pravoslavnou teologií.
3. Kontrola po 2 letech.

IV. KTF UK Praha

Pedagogická činnost

Fakulta realizuje, resp. má akreditovány bakalářské studijní programy:

- Teologie, obor Náboženské nauky
- Obecná teorie a dějiny umění a kultury, obor Dějiny křesťanského umění;

navazující magisterské studijní programy:

- Teologie, obor Náboženské nauky
- Obecná teorie a dějiny umění a kultury, obor Dějiny křesťanského umění;

nestrukturovaný magisterský studijní program:

Teologie, obor Katolická teologie

a doktorský studijní program:

Teologie, obor Katolická teologie.

Fakulta má asi 600 studentů.

Akademičtí pracovníci

Na fakultě působí 3 + 3,8 profesorů a 0 + 1,4 docentů, celkem tedy 3 + 5,2 habilitovaných pracovníků. Z nich však je 2,2 profesorských a 1,4 docentských úvazků ve věku přes 70 let. Během příštích tří let předpokládá fakulta realizaci 7 habilitačních řízení svých akademických pracovníků.

Zajištění výuky oborů s pedagogicko-psychologickým zaměřením je nedostatečné, neboť fakulta kromě bakalářského studia náboženské nauky nabízí studentům také možnost získání pedagogické způsobilosti; ta opravňuje absolventa magisterského studia teologie k výuce náboženství na základních a středních školách.

Materiální zázemí

Fakulta má dobré materiální podmínky pro svou činnost.

Závěry a doporučení

1. Fakulta musí soustředit své snahy na posílení teologických disciplín ve všech ohledech. Uměnovědné rozšíření asi není v tomto směru nejšťastnější cestou.
2. V oboru Náboženské nauky se doporučuje:
 - a) zlepšit personální obsazení Katedry pastorálních oborů interními kvalifikovanými pracovníky v produktivním věku a omezit spolupráci s externisty jen na speciální témata;
 - b) zlepšit spolupráci v rámci UK tak, aby výuku v předmětech, které jsou klíčové pro získání pedagogické způsobilosti, zajišťoval docent pedagogiky a docent psychologie;
 - c) zvýšit vědeckou aktivitu interních pracovníků, zlepšit publikační aktivitu v renomovaných odborných časopisech;
3. Kontrola personální situace po 2 letech.

V. TF JU České Budějovice

Pedagogická činnost

Fakulta realizuje bakalářské studijní programy:

Humanitní studia s obory: Humanistika
Pastoračně sociální asistent
Pastorační asistence

Pedagogika s oborem Náboženská výchova a etika
Sociální péče s oborem Sociální a charitativní práce
Teologie s oborem Náboženská výchova a etika
Vychovatelství s oborem Pedagogika volného času

navazující magisterské studijní programy:

Humanitní studia s obory: Pastoračně sociální asistent
Pastorační asistence

Učitelství pro SŠ s oborem Učitelství náboženství a etiky

nestrukturované magisterské studijní programy:

Humanitní studia s obory: Pastoračně sociální asistent
Pastorační asistence

Teologie s oborem Teologie
Učitelství pro SŠ s oborem Učitelství náboženství a etiky
Vychovatelství s oborem Pedagogika volného času

doktorský studijní program Teologie s obory:

- Systematická teologie
- Teologická antropologie a etika

Fakulta má asi 650 studentů.

Zajištění výuky oborů s pedagogicko-psychologickým zaměřením je hraniční. Ve dvou magisterských programech (Učitelství pro střední školy – obor Učitelství náboženství a etiky; Vychovatelství-obor Pedagogika volného času) platí omezení akreditace. V bakalářských oborech Náboženská výchova a etika, Pedagogika volného času probíhá výuka ve spolupráci s Pedagogickou fakultou JČU. V navazujícím Mgr. programu Učitelství pro střední školy – obor Učitelství náboženství a etiky končí akreditace v r. 2006 a není pravděpodobné, že by za stávající situace byla prodloužena.

Akademičtí pracovníci

Na fakultě působí 2 + 1,7 profesorů a 0 + 2 docenti, celkem tedy 2 + 3,7 habilitovaných pracovníků. Tento stav je třeba považovat za kritický a je důsledkem několika odchodů z fakulty.

Během následujících tří let plánuje fakulta habilitaci 6 svých akademických pracovníků.

Materiální zázemí

Fakulta má dobré materiální podmínky pro realizaci akreditovaných činností i další rozvoj.

Závěry a doporučení

1. Je naprosto nezbytné zásadně povznést teologické disciplíny, zejména zlepšit kvalifikační strukturu akademických pracovníků.
2. Pro pedagogické obory se doporučuje:

- a) zlepšit personální obsazení Katedry pedagogiky interním habilitovaným pedagogem v produktivním věku a zlepšit kvalifikační strukturu dalších pracovníků katedry
 - b) zlepšit personální obsazení Katedry psychologie a sociologie interními kvalifikovanými pracovníky v produktivním věku;
 - c) pokračovat při zajišťování výuky ve spolupráci s dalšími fakultami JČU, zejména s Pedagogickou fakultou;
 - d) zvýšit vědeckou aktivitu interních pracovníků, zlepšit publikační aktivitu v renomovaných odborných časopisech.
3. Kontrola personální situace po 2 letech.

VI. MBTS Praha

Pedagogická činnost

MBTS má akreditován navazující magisterský studijní program Teologie s oborem Teologie. V rámci studia se student specializuje na biblická, baptistická/anabaptistická studia, aplikovanou teologii nebo kontextuální misiologii.

Studium je vedeno v britském stylu – důraz je kladen na samostatnou práci, ale s běžnou českou dobou studia.

Škola bude mít první absolventy v tomto akademickém roce.

Akademičtí pracovníci

Počet a skladba akademických pracovníků plně odpovídá rozsahu výuky na MBTS a vykazuje potřebnou kvalitu. Projevuje se to i v badatelské a publikační činnosti, jakož i v účasti akademických pracovníků v mezinárodních výzkumných týmech.

Na škole působí 1 + 1,4 profesorů a jeden docent, celkem tedy 2 + 1,4 habilitovaných pracovníků.

Materiální zázemí

Materiální zázemí MBTS je mimořádně dobré.

Závěry a doporučení

1. Respektovat českou legislativu – vést akademické pracovníky k využívání udělených oprávnění konat habilitační a profesorské řízení, nejlépe na HTF UK.
2. Kontrola personální situace po 2 letech.

2.2.2005